

Гордана Стојановић
gogabiblioteka@gmail.com

32:929 Лапчевић Д.
050.488 ЛЕТОПИС МАТИЦЕ СРПСКЕ

Срђан Гордић
srgor76@gmail.com
Библиотека Матице српске, Нови Сад

ДРАГИША ЛАПЧЕВИЋ У ЛЕТОПИСУ МАТИЦЕ СРПСКЕ

Сажетак: Драгутин Драгиша Лапчевић, српски политичар, новинар и историчар, оставио је неизбрисив траг на друштвеној и политичкој сцени Србије. У овом раду је приказана Лапчевићева биографија и чланци које је објавио у *Летопису Матице српске*. Кроз своје текстове, Лапчевић је приказао економско стање Србије после Првог светског рата, тадашње занате, културу, етнологију, пољопривреду и историју Србије, обогативши својим разноврсним радовима странице часописа. Писао је чланке, монографске публикације и брошуре. Његов живот и дело су послужили као извор инспирације за многе ауторе и уметнике. Циљ овог рада је да нас подсети на заборављене личности из наше прошлости, који су друштвени интерес увек стављали изнад личног и несебично се борили за права радника и сељака.

Кључне речи: Драгиша Лапчевић, *Летопис Матице српске*, социјалдемократија, историја Србије, пољопривреда, етнологија.

Биографија Драгише Н. Лапчевића

Међу најистакнутијим и најсвестранијим српским социјалистима, крајем 19. и почетком 20. века, био је Драгутин Драгиша Н. Лапчевић. Рођен је у Ужицу, октобра 1867. године, у сиромашној породици, што га није спречило да сам прокрчи пут за који је био предодређен. Кренувши од Ужица, преко Пожеге, Београда, Ниша и Скопља, завршава свој радни и животни век у Београду, 1939. године. Све између је историја коју је сам написао. После завршена само три разреда основне школе учили су га сам живот и књига.

Прва књига коју је Лапчевић купио о социјализму и атеизму, како је и сам навео, одредила је ток његовог живота. Проучавао

је дела социјалиста и марксиста, а како би их боље разумео учио је руски и немачки језик. Поред руског, лако је савладао и бугарски, словеначки, чешки и словачки језик. Радио је разне послове, почевши од надничара, деловође па до књижара, библиотекара и новинара. У својој необјављеној аутобиографији, која се чува у Архиву ЦК СКЈ, изјављује следеће: „И поред тешког рада и мале наднице, ипак је дух мој био несаломљив. Чим бих из наднице дошао, прихватао бих се књига, које су ми све више дух развијале и оспособљавале за велика и крупна прегнућа...” Запослењем у књижари била му је доступна социјалистичка литература, коју је делио и својим пријатељима истомишљеницима.

Био је даровит и гладан знања што су врло брзо препознали и у Пожешкој општини, па се радећи тамо упознао са законодавством и правом и од писара постао председник општине (1893). Лапчевић је тада покренуо и идеју за оснивање подружнице Српског пољопривредног друштва у Пожеги, с циљем да се унапреди пољопривреда и привреда. Захваљујући његовој иницијативи, ужички крај је остварио значајан напредак у областима ратарства, воћарства, пчеларства и сточарства. Због писања и растурања забрањене литературе, уперене против режима, био је хапшен и осуђен на 20 година, 1899. године, али је после 10 месеци тешке робије у Пожаревцу помилован као политички осуђеник, после венчања краља Александра са Драгом Машин.¹ То га није обесхрабрило да настави своју политичку и синдикалну борбу. Даљим залагањем постаје председник Социјалдемократске радничке партије (1903). Истицао се као велики говорник, а како је и потицао из радничке средине и говорио народским језиком било га је лако разумети. Као посланик у Скупштини града Београда, од 1905. године храбро је иступао тражећи боље услове рада и живота за раднике: осмочасовно радно време, забрану ноћног рада за жене и децу, право на плаћени одмор и здравствену заштиту и лечење у бањама, увођење пензионог фонда итд. Био је заговорник законитости у сваком раду, па и при изборима народних представника, што се може уочити на страницама *Скупиштинске хронике*, које су богате грађом са засе-

¹ Милојко П. Ђоковић и Милан П. Ђоковић, *Драгиша Н. Лапчевић* (Горњи Милановац: Дечје новине, 1985), 42.

дања.² Ангажовао се против рата, капитализма, био је поборник укидања смртне казне, говорио је о општем праву гласа и праву на тајно гласање, тежио је ка социјалној правди и захтевао да и деци сиромашних родитеља буду доступне све, па и више школе.³ Као глас обесправљених и друштвено непризнатих радника и сељака он је представљао трн у оку буржоазије и комуниста, од којих се због неслагања у ставовима разишао 1920. године.

Од 1926. до 1930. био је председник Београдске секције Југословенског новинарског удружења и постављен је за библиотекара у Народној скупштини (специјална, парламентарна библиотека затвореног типа), где је и завршио радни век. Није само Лапчевић био библиотекар из реда виђених људи; у њој су радили и Драгутин Илић (књижевник, драматург, новинар, правник и политичар) и српски књижевник Бранислав Нушић, који је такође ту завршио свој радни век. Драгиша Лапчевић је често истицао како му је била велика част да обавља дужност „чувара скупштине”, описујући своје место међу књигама као да је „коначно међу својима”, како је навела Весна Дујмовић Росић. Лапчевић је отишао у пензију 22. марта 1930. године, након чега је дане проводио у стану лечећи се и пишући.

У својим зрелим годинама, Лапчевић је завршио са политичком активношћу. Уместо тога, посветио се писању и новинарству. Као плодан писац и преводилац забележио је 97 народних пословица, заједно са њиховим тумачењем, и објавио их у књизи *Пословице из Моравице* (1924). У књизи *Из ужичкој краја* (1926), представио је преко 80 лирских народних песама, једну епску народну песму, више легенди и анегдота, као и 72 пословице о пољопривреди. Неке од поучних пословица су: „Ако смо ради да нас добро послужи, стоку ваља пазити као самога себе” и „Без сена нема хране, без хране нема стоке, без стоке нема гноја, без гноја нема жита, а без жита нема живота”. Писао је монографије, брошуре, чланке и држао многе говоре. Неке од монографија су: *Историја социјализма у Србији* (1922), *Закон о железничарима* (1908), *О аџарном проблему* (1919), *Из ужичкој краја: прилози историјски и етнографски* (1926). Објављивао је радове о историји радничког покрета у Србији, партијске и синдикалне

² Нав. дело, 58–59.

званичне документе о привреди, пољопривреди, занатима, преводио је између осталих и Максима Горког. Многе своје радове је потписивао псеудонимима: Маљенац, Мирољуб, Моравац, Подринац и Ч[ича].

Иза Лапчевића су остали многи радови у рукопису. Прву Лапчевићеву биографију написали су Милојко Ђоковић и Милан Ђоковић (1985), а он је сам радио на својој аутобиографији и библиографији, правећи спискове својих радова (1938). Најпотпунија библиографија налази се у фототипском издању Лапчевићеве књиге *Историја социјализма у Србији* из 1979. у Прилогу библиографији радова Драгише Лапчевића.³ Целокупна персонална библиографија Драгише Лапчевића још увек не постоји, што би могао бити подстрек будућим истраживачима. Свакако заслужује да се упусте у потрагу за његовим радовима, који сигурно чекају да буду откривени.

Драгиша Лапчевић у уметничким делима

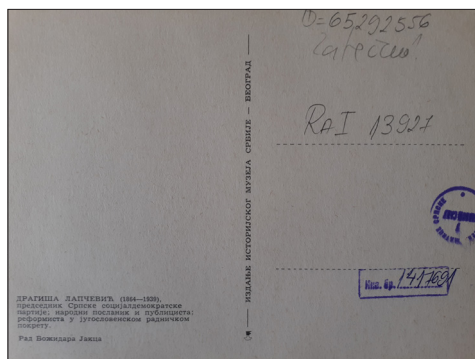
Због своје снажне личности и велике посвећености друштвеним интересима и интересима радничке класе био је инспирација за разноврсна уметничка дела, од књижевних, ликовних до позоришне уметности. Позоришни комад *Штрајк сењских рудара* написан је као одговор на штрајк рудара; аутори су Момчило Недељковић и Милорад Недељковић, а изведен је на Радничкој позорници у Београду. Писци као што су Милован Витезовић, Драган Тодоровић, Милош Мићић, Милијан Деспотовић, Љубивоје Ршумовић и Михаило Ђуповић стварали су поезију посвећену лику и делу Лапчевића. На стогодишњицу његовог рођења, Милован Витезовић је написао стихове под насловом „Драгиша Лапчевић гласа против ратних кредита”. Вајар из пожешког краја, Мирослав Протић, који је дипломирао на Факултету ликовних уметности у Београду, направио је његову бисту, а словеначки и југословенски сликар и графичар Божидар Јакац насликао је импозантан портрет који се касније нашао и на разгледницама.

³ Драгиша Лапчевић, *Историја социјализма у Србији* (Београд: Слово Љубве, Београд, 1979), XXVIII–XLII.

Слика 1: Разгледница са ликом Драгише Лапчевића

Разгледница се налази у фонду Посебних збирки Библиотеке Матице српске. Изаšla је у издању Историјског музеја Србије. Година издања није наведена, али је утврђено да је у питању 20. век. Браон тонирана, димензија 17 x 12 cm.

Слика 2: Наслов разгледнице и податак о одговорности су преузети са реверсне стране: Драгиша Лапчевић, председник Српске социјалдемократске партије; народни посланик и публициста; реформиста у југословенском радничком покрету.

Летопис Матице српске

Летопис Матице српске је најстарији живи књижевни часопис на српском језику у свету, који без значајнијих прекида излази од 1824. године.⁴ Покретање часописа је резултат иницијативе и упорних напора тадашњег професора Новосадске гимназије Георгија Магарашевића, а уз помоћ Павла Јосифа Шафарика.⁵ На самом почетку часопис је уређиван у Новом Саду, а штампан у Будиму. Касније је дошло до промена у локацијама уређивања и штампања часописа, а далеко најдуже је било истовремено уређивање и штампање у Новом Саду (1865–1929; 1931–1935; од 1936. до данас). Георгије Магарашевић је био његов први уредник (1824–1830) и он је консултовао пештанске трговце и интелектуалце о превазилажењу изазова везаних за рад и излажење часописа. Као резултат тих разговора, 1826. године у Пешти основана је Библиотека Матице српске, у окриљу Књижевног друштва Матице српске и на тај начин је омогућено континуирано излажење часописа.⁶ Часопис је често мењао име: *Србска летопис* (1824–1830), *Србскиј летопис* (1830–1834), преко *Новиј србскиј летопис* од 1837, до *Српски летопис* од 1867. и *Летопис Матице српске* од 1873. Промене у називу часописа углавном су проистекле из потребе да се прилагоде нестабилној граматичкој и правописној норми српског језика у предвуковској епохи.⁷ Читаоци су углавном припадали грађанском слоју,⁸ а у самом почетку одзив читалаца је био мали услед непросвећености и неписмености. Међутим, овај часопис је наставио са излажењем

⁴ *Летопис Матице српске: објављеније и њрва часџица*, прир. Иван Негришорац (Нови Сад: Матица српска, 2023), 217.

⁵ Живан Милисават, „Шафарик и „Летопис Матице српске”, П. Ј. Шафарик (1795–1861), (Нови Сад: Матица српска, 1963), 109.

⁶ Душица Грбић, Гордана Ђилас и Александра Драпшин, *Библиотека Матице српске: љоводом 185 љодина од оџварања за јавностџ 1838*. (Нови Сад: Библиотека Матице српске, 2023), 7.

⁷ *Летопис Матице српске: објављеније и њрва часџица*, прир. Иван Негришорац (Нови Сад: Матица српска, 2023), 220.

⁸ Ружа Халаши, Тибор Халаши и Станко Цвјетићанин, „Улога Летописа Матице српске у образовању омладине и одраслих из природних наука, посебно из хемије у XIX веку код Срба”, *Свеске Матице српске: грађа и љрилози за кулџурну и друшџвену истџорију* св. 12, бр. 41 (2004): 71–82.

и напредовао је под покровитељством установе од велике националне вредности, а број читалаца се повећавао. *Лейхойис* излази у континуитету од 1824. године. Краћи прекиди су били последица великих криза или спољашњих утицаја. Критичне године су обухватале период 1835–1836. када је Угарска држава покушала да забрани рад Матице српске, затим 1848–1849. године због избијања револуција у Пешти, Бечу, Угарској и у целом Аустријском царству, као и у Француској, Немачкој и Италији, као и током Првог и Другог светског рата.⁹ Претежно се бавио књижевним, историјским и културним темама, не само српског народа, већ и целог словенског света. Као основни задатак имао је систематски развој српске књижевности и културе, али је ту мисију обављао увек, истичући значај комуникације са другим страним књижевностима и културама. Углавном се фокусирао на књижевност и културу словенских народа, са посебним акцентом на руску, пољску, чешку, словачку, бугарску, украјинску, лужичкосрпску и јужнословенску књижевност. Главни циљ *Лейхойиса Матйице срјске* јесте да следи, подстиче и објављује научна истраживања из различитих области као што су књижевност, језик, историја, религија и филозофија, а такође истражује и обрађује друге уметничке, научне и друштвене теме.

Лейхойис су уређивали неки од најзначајнијих српских књижевних и културних радника, друштвени ауторитети. Кроз године свог постојања часопис је имао многе значајне уреднике који су допринели његовом развоју и угледу. Почевши од Магарашевића, Јована Хаџића (1830–1831), Павла Стаматовића (1831–1832), Теодора Павловића (1832–1841), Јована Суботића (1842–1847), Марка Малетина (1923–1929), Славка Гордића (1992–2004), па све до данас када је главни уредник Селимир Радуловић.

У периоду када је Марко Малетин, рођени Новосађанин (1890–1968), истакнути српски професор и важна фигура у културном и интелектуалном животу свог времена, био уредник *Лейхойиса* доста пажње је посвећено научној и социјалној проблематици. Објављивао је радове Драгише Н. Лапчевића, Милутина Миланковића, Бранислава Петронијевића и др. У то време Лап-

⁹ *Лейхойис Матйице срјске: објављеније и йрва частйица*, прир. Иван Негришорац (Нови Сад, Матица српска, 2023), 220.

чевић је писао своја зрела остварења и његови радови су умногоме обогатили садржај часописа. Дела Лапчевића објављена у *Летопису Матице српске* имају широк спектар тема које су биле усклађене са идејама и циљевима часописа. Он је био глас народа и промовисао је идеје које су тежиле да допринесу друштвеном напретку и побољшању статуса свих слојева друштва. Поред тога бавио се аграрним питањем и етнографском и културном баштином српског народа.

Библиографија радова Драгише Лапчевића у *Летопису Матице српске*

Драгиша Лапчевић је активно сарађивао у више од шездесет домаћих листова и часописа, пишући о политичким, књижевним и стручним темама, као и у неколико међународних издања. Писао је, између осталих, за *Борбу* и *Дневни лист* из Београда, *Народне новине* из Ужица, и за *Летопис Матице српске* из Новог Сада. Од његових радова, посебно су значајни чланци у *Летопису*, којих нема у великом броју, али су изузетно богате и разноврсне тематике и обима. Библиографске јединице чланака су урађене према Међународном стандарду за библиографски опис прилога у серијским публикацијама ISBD(CP). Распоређене су хронолошки – према години издања и азбучним редом према наслову. Уз библиографске јединице наведени су УДК бројеви. Библиографија је излистана из Електронског каталога Библиотеке Матице српске. Прилози су обрађени *de visu* са кратким описом садржаја. У делу библиографије О Драгиши Лапчевићу у *Летопису Матице српске* наведени су прикази чланака Д. Лапчевића, аутора Мирка Косића и приказ монографске публикације Д. Лапчевића *Положај радничке класе и синдикални покрети у Србији*, аутора Мија Мирковића. Библиографске јединице су анотиране.

1

ЛАПЧЕВИЋ, Драгиша

Економско стање Србије после рата / Драгиша Лапчевић.

У: Летопис Матице српске. – ISSN 0025–5939. – Год. 98, књ. 302, св. 1 (окт. 1924), стр. 36–39.
330(497.11)"366"

Смањење производње и погоршање економског положаја Србије услед великог губитка радно способног становништва Србије за време Првог светског рата. Сточни фонд пре и после рата показује велики пад, а стока је била важна како за земљорадњу тако и за исхрану. Воћњаци и виногради су посечени, уништени друмови, срушене школе и цркве. Индустрија, занатство и трговина су страдали. Ратна штета није исплаћена ни приближно реалном износу, већ су подељене безвредне обвезнице и кредити са великом каматом. Србија је била принуђена да јефтино извози сировине, а да увози скупе готове производе. Инфлација је била велика. Економско стање српског народа је било веома тешко.

2

ЛАПЧЕВИЋ, Драгиша

Занатска изложба у Новом Саду / Драгиша Лапчевић.

У: Летопис Матице српске. – ISSN 0025–5939. – Год. 100, књ. 309, св. 3 (септ. 1926), стр. 351–353.
334.712:069.5(497.113 Novi Sad)"1926"

Миграцијом у Војводину, становници са Косова и Македоније донели су своје занате и културу. Занатска производња развијала се и полако прерастала у мала индустријска предузећа, која су била почетак развоја индустрије и целокупне привреде.

3

ЛАПЧЕВИЋ, Драгиша

Из споменика будимских и пештанских / Драгиша Лапчевић.

У: Летопис Матице српске. – ISSN 0025–5939. – Год. 100, књ. 310, св. 2–3 (нов.–дец. 1926), стр. 474–476.
930.85(=163.41)"16/17"(049.32)

Из „Споменика будимских и пештанских архива”, аутора Гаврила Витковића, издвојена је важна културно-историјска грађа на следеће теме: Избор свештеника, који је патријарх Арсеније Црнојевић, 24. јуна 1698. године, дозволио будимским и пештанским трговцима и занатлијама; Производња пива у 13. и 14. веку код Срба, с обавезом производње и за манастирске потребе; Хапшење за дуг, као стари правни обичај одржао се и у 18. веку; Еснафски прописи; Спорови између српских еснафа у Будиму постојали су 1711. године; Многоженство код Срба је постојало и пре доласка Турака на Балкан, а и касније се одржало спорадично, о чему сведоче списи из 1730. године; Заштита локалних занатлија због прилива стране робе; Прече право запошљавања.

4

ЛАПЧЕВИЋ, Драгиша

О етнографским зборницима / Драгиша Лапчевић.

У: Летопис Матице српске. – ISSN 0025–5939. – Год. 100, књ. 308, св. 1–2 (април–мај 1926), стр. 143–151.

050.447SRPSKI ETNOGRAFSKI ZBORNİK"1925/1926"

Српски еџноџрафски зборник је академски часопис који излази од 1894. године и представља значајан извор за пружање увида у етнографску и културну баштину српског народа. Овде је детаљно описана 32. и 33. књига *Српској еџноџрафској зборника* у издању Српске академије наука и уметности. У првом зборнику налазе се „Технички радови Срба сељака у Левчу и Темнићу” од Станоја М. Мијатовића а посебно се издваја рад „Српска народна јела и пића из среза бољевачког и из ђевђелијске казе”, у коме је наглашено да су Срби увек имали гурманску и богату кухињу. Он представља јела српске кухиње из разних крајева, напомињући начине на који се нека од њих праве. Објашњава и прилаже цртеже уређаја, од Риста Јеремића из околине Фоче: за цеђење сока од јабука, вино, пекмез и дибек (суд од кладе у коме се туче воће). Затим наводи чланке из народног пчеларства, обичаје и веровања из Босне и Источне Србије. Књига 33. овог зборника приказује Архивску грађу за занате и еснафе у Србији од Другог устанка до Еснафске уредбе 1847. године, од Тихомира Р. Ђорђевића, која је веома битна за нашу културну историју. Значајне су и Законодавне одлуке о кујунџијама и надницама за мајсторе, калфе и чираке.

5

ЛАПЧЕВИЋ, Драгиша

Радови краља Драгутина / Драгиша Лапчевић.

У: Летопис Матице српске. – ISSN 0025–5939. – Год. 100, књ. 310, св. 2–3 (нов.–дец. 1926), стр. 475.

626.816(497.113 Srem)(093)

929.731 Dragutin, srpski kralj

Послови краља Драгутина на копању пловних канала, који су с једне стране олакшавали саобраћај и доносили велики економски успех и могућност подизања многих задужбина, али кроз најплоднију земљу у Срему.

6

ЛАПЧЕВИЋ, Драгиша

Суморни дани / Драгиша Лапчевић.

У: Летопис Матице српске. – ISSN 0025–5939. – Год. 100, књ. 309, св. 3 (септ. 1926), стр. 241–244.

338.124.4(497.1)"1925"

316.73(497.1)"1925"

37.014(497.1)"1925"

308(497.1)"1925"

Описано је незадовољство политичком ситуацијом у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца након њеног уједињења. Лапчевић сматра да је уједињење било само формално и да су се ствари погоршале. Југославија 1925. године тоне у сумрак, почевши од образовања, културе, социјалних потреба земље, лошег стања у привреди, са нагласком на пољопривреду. Он не пружа оптимистичне прогнозе за будућност земље, јасно и прецизно изражава своје ставове о тренутној ситуацији.

О Драгиши Лапчевићу у *Летопису Матице српске*

7

КОСИЋ, Мирко М.

Драгиша Лапчевић: О нашим Муслиманима, социолошке и етнографске белешке, стр. 62, 1924. / М. М. К. [Мирко М. Косић]. - Приказ.

У: Летопис Матице српске. – ISSN 0025–5939. – Год. 98, књ. 302, св. 3 (дец. 1924), стр. 93.

323.1:28(497.1)(094.32)

Аутор истиче значајну улогу у очувању многобројних информација од заборавља, што представља добру основу за даље писање социолошких студија. Јасно описује садржај чланка који говори о народној културној историји и социјалној садашњици тадашње Југославије. Оба аутора се слажу да муслиманско питање није мање важно у целокупној југословенској култури и националној политици.

8

КОСИЋ, Мирко М.

Драгиша Лапчевић: О напредној Чехословачкој, Београд, 1925. г., стр. 114. / К. [Мирко М. Косић]. - Приказ.

У: Летопис Матице српске. – ISSN 0025–5939. – Год. 99, књ. 304, св.1–2 (април–мај 1925), стр. 150.

338.1(437)(049.32)

Напредак народа је условљен радом и трудом како би се подстакло развој народне привреде. Лапчевић наводи Чехословачку као један од најубедљивијих примера како се координираним трудом у комуналној и просветној политици, трговини, индустрији, саобраћају, земљорадњи, сточарству и задругарству може подићи један мали народ у ред културних нација.

9

МИРКОВИЋ, Мијо

Социјалне прилике у Србији пре ратова / М. Мирковић. – Приказ књиге: Драгиша Лапчевић: Положај радничке класе и синдикални покрет у Србији, Београд, 1928.

У: *Летопис Матице српске*. – ISSN 0025–5939. – Год. 103, књ. 319, св. 2 (фебруар 1929), стр. 277–283.

331.105.44(497.11)"1903/1914"(049.32)

У овом чланку аутор прво износи своје мишљење у вези за развитком привредних и социјалних односа у Србији 19. века. Наводи да Лапчевић књигу започиње презентацијом анализе статистичких података о насељеним местима, густини становништва, жетвеном приносу, размени добара и стању стоке. Ова аналитика пружа увид у економски и социјални развитак Србије током сто година.

Закључак

Драгиша Лапчевић се залагао за грађанске слободе, парламентаризам и социјалдемократску политику. Противио се високим издацима за војску, полицију, бирократију и монархију, захтевајући већа улагања у просвету, здравство и привреду. Био је убедљив говорник, заступајући принципе социјалне правде и демократије. Писао је монографије, брошуре и чланке, обухватајући широк спектар тема. Његова посвећеност борби за грађанска права, право гласа и реформе које би подигле стандарде живота радника и сељака оставили су дубок утицај на политичку мисао Србије. Кроз своје деловање Лапчевић је постао симбол борбе за социјалну правду, мир и демократију, чији утицај је видљив и данас. Лапчевићева библиографија у *Лейхойису Матџице срџске* пружа драгоцен увид у његове политичке ставове и друштвени ангажман. Кроз своје говоре, чланке, брошуре и монографије упорно је заговарао реформе које би унапредиле живот радника и сељака. Из текстова које је објављивао можемо закључити да је он као политичар, новинар и историчар, имао широк спектар интересовања и знања. Бавећи се темама као што су: раднички покрет, синдикат, социјализам, напредна пољопривреда, етнографија и историја Србије, оставио је особен траг на друштво па његово име и дело неће бити заборављени.

Литература

1. Грбић Душица, Гордана Ђилас и Александра Драпшин. *Библиотека Матџице срџске: њоводом 185 љодина од оџиварања за јавностџ 1838*. Нови Сад: Библиотека Матице српске, 2023.

2. Ђоковић, Милојко П. и Милан П. Ђоковић. *Драгиша Н. Лапчевић*. Горњи Милановац: Дечје новине, 1985.
3. Лапчевић, Драгиша. *Историја социјализма у Србији*. Београд: Слово љубве, 1979.
4. Летопис Матице српске: објављеније и прва частица. прир. Иван Негришорац. Нови Сад: Матица српска, 2023.
5. Милисавац, Ж. „Шафарик и Летопис Матице српске”. П. Ј. Шафарик: (1795–1861): зборник чланака поводом 100-годишњице смрти, 107–127. Нови Сад: Матица српска, 1963.
6. Халаши, Ружа, Тибор Халаши и Станко Цвјетићанин. „Улога Летописа Матице српске у образовању омладине и одраслих из природних наука, посебно из хемије у XIX веку код Срба”. *Свеске Матице српске*, св. 12, бр. 41 (2004): 71–82.

Dragiša Lapčević in The Letopis Matice Srpske

Summary: Dragutin Dragiša Lapčević, Serbian politician, journalist and historian, left an indelible mark on the social and political scene of Serbia. This paper presents Lapčević's biography and the articles he published in the Letopis Matice Srpske. In his texts, Lapčević presented the economic conditions of Serbia after the First World War, crafts of that time, culture, ethnology, agriculture and the history of Serbia, enriching the pages of the Letopis Matice Srpske with his diverse works. He wrote articles, monographic publications and brochures. His life and work served as a source of inspiration for many authors and artists. The goal of this paper is to remind us of the forgotten pioneers of our past who always put the social interests above their personal interests and selflessly fought for workers' and peasants' rights.

Keywords: Dragiša Lapčević, The Letopis Matice srpske, Social democracy, the history of Serbia, agriculture, ethnology.

Примљен рукојис: 30. 6. 2024.

Исправке рукојиса: 25. 7. 2024.

Прихваћен за објављивање: 1. 8. 2024.